

A swimmer wearing a black cap and goggles is swimming in a pool, creating splashes. The pool is divided into lanes by yellow and blue lane markers.

IDRÆTTENS KLIMAAFTRYK

En forundersøgelse om foreningsidrættens klimaaftryk og muligheder for grønne tiltag

Indhold

1 Om Undersøgelsen

1.1 Baggrund	4
1.2 Projektets forløb	5
1.3 Formål og resultater	6
1.4 Feltbesøg hos foreninger	7-8
1.5 Databehandling og CO2-beregning	9

2 Foreningernes CO2e-aftryk

2.1 Læsevejledning samt beregninger og antagelser	11
2.2 Køge Bugt Gymnastikforening	12-14
2.3 Gladsaxe Svøm	15-17
2.4 Roskilde Sejlklub	18-20
2.5 Nørre Aaby Idrætsklub (fodbold)	21-23
2.6 Opsummering	24-25

3 Generelle CO2e-beregninger

3.1 Overblik over de generelle CO2e-beregninger	27
3.2 Indkøb af t-shirts	28
3.3 Valg af transportmidler	29
3.4 Klimavenlige kostvaner	30
3.5 Affald	31

4 Tværgående anbefalinger

4.1 Tværgående anbefalinger	32-35
-----------------------------	-------

NABOSKAB

September 2021

Udarbejdet af Naboskab ApS

CVR: 40 81 42 80

Frederiksholms Kanal 30 A8,

1220 København K

www.naboskab.dk

01 Om undersøgelsen

I første kapitel gennemgår vi undersøgelsens formål og baggrund samt rapportens opbygning og anvendte metoder.

1.1

Baggrund

Med FNs Verdensmål som afsæt har Danmarks Idrætsforbund (DIF) i sit politiske program 2021-24 rykket bæredygtighed og grøn omstilling op på dagsordenen. Der er bl.a. blevet nedsat en ekstern arbejdsgruppe, der er kommet med anbefalinger til, hvordan DIF kan understøtte den danske foreningsidræt i at mindske sit klimaaftryk.

De danske idrætsforeninger har et stort potentiale i den grønne omstilling med sine knap to millioner medlemmer. I denne forundersøgelse har vi besøgt og indhentet data fra fire danske idrætsforeninger for at undersøge de største kilder til CO₂-udledning samt foreningernes praktiske barrierer og muligheder for grønne tiltag. Resultaterne bliver gennemgået i denne rapport.

Sammen med anbefalingerne fra arbejdsgruppen er forundersøgelsen første skridt på vejen mod at understøtte den danske foreningsidræt i at reducere klimabelastningen mest muligt. Rapporten slutter af med en række anbefalinger til den videre rejse, der hermed er skudt i gang.

God læselyst!

1.2

Projektets forløb

Forundersøgelsen er forløbet fra december 2020 til september 2021 og er inddelt i fire faser med nedenstående aktiviteter.

Fase 1: Metodedesign

- Lave spørgsmålsdesign
- Opsætte aftaler

Fase 2: Dataindsamling

- Indhente data til CO2-beregninger
- Besøge fire foreninger

Fase 3: Analyse

- Lave CO2-beregninger
- Foretage analyse af data fra de fire besøg

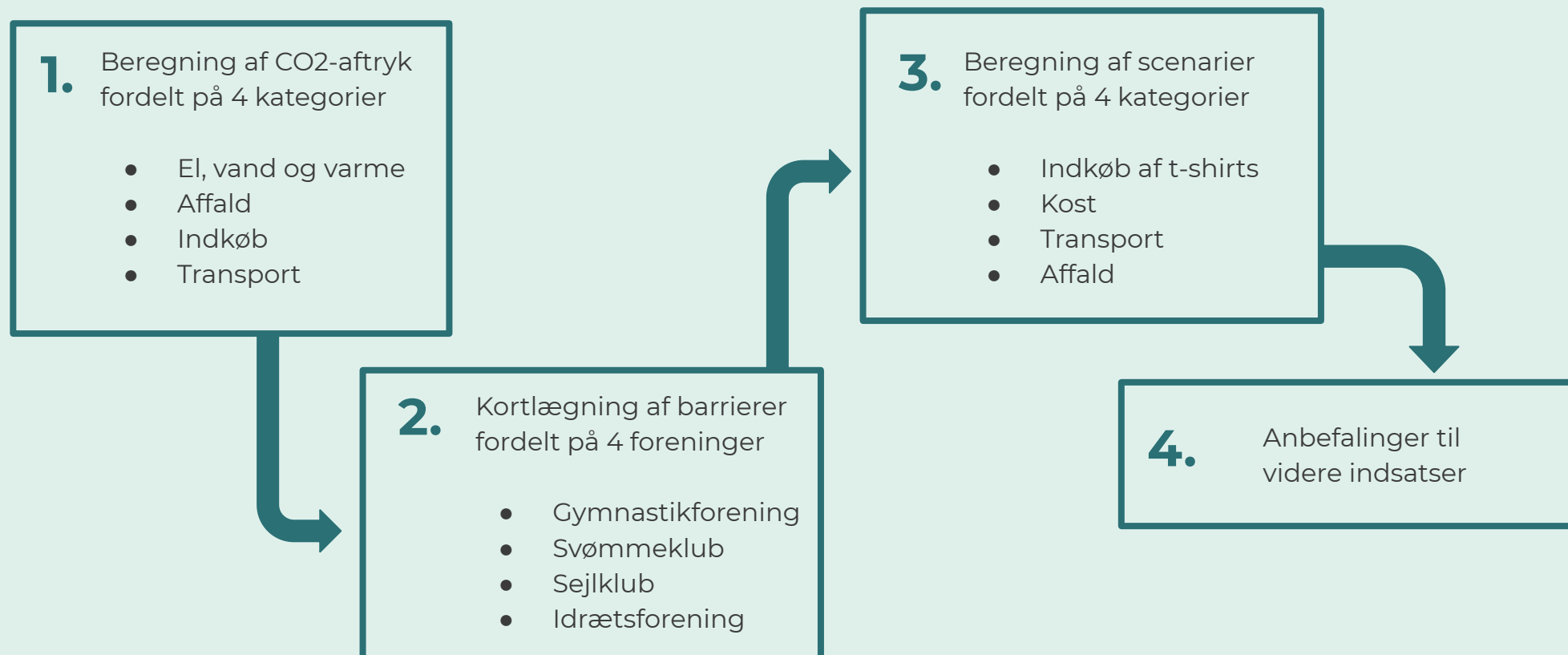
Fase 4: Overlevering

- Afrapportering
- Overlevering af forundersøgelse

1.3

Formål og resultater

Rapportens overordnede formål er at give indblik i CO2-aftrykket fordelt på fire foreningstyper samt at kortlægge praktiske barrierer for klimavenlig adfærd i foreningerne. Formålet opnås gennem 4 resultater:

1.4

Feltbesøg hos foreninger I

Vi har lavet fire feltbesøg hos fire idrætsforeninger fra december 2020 til juni 2021. Det drejer sig om Køge Bugt Gymnastikforening (gymnastik), Gladsaxe Svøm (svømning), Roskilde Sejlklub (sejlads) og Nørre Aaby Idrætsklub (fodbold).

Hvert besøg varede to timer med rundvisning, observationer og interviews med én eller flere personer med ledelses- eller driftsansvar i foreningerne. Udover to konsulenter fra Naboskab deltog public affairs-konsulent fra DIF, Lasse Lyck.

Under besøgene talte vi om udfordringer og muligheder for at handle mere klimavenligt fordelt på følgende temaer: transport, forbrug, indkøb og affald. Nogle billeder i rapporten er taget under besøgene, fx nedenstående fra Roskilde Havn.

1.4

Feltbesøg hos foreninger II

De fire foreninger er valgt for at sikre spredning. Udover at gymnastik, svømning, sejlads og fodbold er forskellige idrætsgrene, repræsenterer de fire foreninger forskellige organiseringer og ejerforhold i forhold til kommunen.

Cirka halvdelen af landets idrætsfaciliteter er kommunale, den anden halvdel selvejende. Hvorvidt foreningerne ejer eller lejer sig ind har betydning for bestyrelsernes incitament og beslutningskompetence ift. grønne tiltag.

Der blev nedfældet noter under interviewene, som efterfølgende er renskrevet. Noterne er herefter analyseret enkeltvis og på tværs. De nedfældede interviewnoter er herefter blevet anonymiseret og overleveret som bilag til DIF.

Naboskab har ophavsret til billederne på side 5-11 og må derfor ikke benyttes andre steder uden samtykke. De øvrige billeder på side 1, 4, 26 og 32 er frit tilgængelige og kommer fra unsplash.com.

1.5

Databehandling og CO2-beregning

Foreningerne har sendt oplysninger på el, vand og varme, affald, indkøb af mad og remedier samt transport i foreningsregi for 2019.

CO2-beregningerne tager udgangspunkt i de vigtigste livsfaser af produkter (fx t-shirts) eller processer (fx elforbrug). Det betyder, at ikke alle faser er repræsenteret, samt at de kun bliver sammenlignet med andre data med samme afgrænsning. Beregninger er foretaget i Excel og er ligeledes blevet overleveret til DIF som bilag.

I de tilfælde, hvor det er relevant, er både fremstillingen og bortskaffelsen af et produkt medregnet, hvilket giver et mere helstøbt billede af produkternes klimaaftryk.

Analysen medtager ikke følgende:

- Privat forbrug, transport og affaldsproduktion blandt foreningernes medlemmer - fx transport fra hjemmet til træning.
- CO2-udledning fra foreningernes bygningsmasse - både i forbindelse med nybyg, transformation og vedligeholdelse.

Det er vigtigt at pointere, at CO2-beregningerne er baseret på estimater og ikke eksakte livscyklusanalyser. Forbehold og betingelser uddybes på næste side.

Alle tal er opgjort i tons CO2-ækvivalenter (CO2e) fordelt på de forskellige udledningskilder. CO2e er en fælles betegnelse for effekten af forskellige klimagasser, fx metan og lattergas. Herfra bruger vi udelukkende betegnelsen CO2e, da det er den mest korrekte at bruge.

Klimaaftrykket er beregnet med data fra Bæredygtig Bundlinje Måleværktøj 2.0 (BBV), som er udarbejdet af DTU og Erhvervsstyrelsen, samt IDEMATs databaser. Beregningerne er udført ved at gange forskellige kilders vægt med CO2e-faktoren for den specifikke materialetype.

I de tilfælde, hvor det ikke har været muligt at beregne CO2e-udledningen ved hjælp af værktøjerne, har vi lavet research på videnskabelige publikationer for at trække på allerede eksisterende beregninger.

02

Barrierer, muligheder og CO2e-aftryk i foreningerne

I andet kapitel gennemgår vi de kvalitative og kvantitative indsigter i de fire idrætsforeninger, der har været med i undersøgelsen.

2.1

Læsevejledning

I dette kapitel præsenteres hver enkelt forening gennem de kvalitative data fra interview og observationer samt foreningens årlige CO₂e-aftryk. Den kvalitative og kvantitative behandling sker sideløbende for hver af de fire foreninger.

Hvert underafsnit starter med, hvordan den enkelte forening er organiseret. Derefter beskriver vi, hvilken rolle bæredygtighed overordnet spiller. Herefter behandler vi følgende temaer: energi- og varmemeforbrug, affald, indkøb og transport.

For hvert af de fire temaer beregner vi CO₂e-udledningen pr. medlem for at sikre det bedst mulige sammenligningsgrundlag. Læs mere om beregningerne og datagrundlaget i *Bilag B: CO₂e-beregninger for DIF foreninger*.

Begrænsninger og antagelser

- CO₂e-beregningerne er baseret på den tilgængelige forbrugsdata fra de fire foreninger.
- CO₂e-beregningerne for indkøb inkluderer indkøb af beklædningsgenstande og ikke øvrige indkøb.
- CO₂e-beregningerne under transport inkluderer kun kørsel til og fra stævner og konkurrencer.
- Derudover antages det, at al kørsel er foretaget i benzindrevne personbiler.
- Affaldsproduktionen beregnes ud fra et estimeret ugentlig affaldsmængde, som er vurderet i samråd med foreningerne. Mængderne er derefter beregnet med foreningens årlig sæson åbningstid, hvilket er mellem 38 til 45 uger.
- Yderligere antages det, at alt affald ender i restaffald - og dermed til forbrænding.

2.2

Køge Bugt Gymnastikforening

Organisering

Køge Bugt Gymnastikforening er en selvejende institution med egen gymnastiksal.

Gymnastikforeningens matrikel ligger i forlængelse af den kommunalt ejede Ravensborghallen.

De har ikke selv kantine og badefaciliteter. Derfor lejer de sig ind i Ravensborghallen for at tilbyde bad efter træning samt for at kunne tilberede mad i forbindelse med større events. Organiseringen betyder, at vandforbruget er lavere end hos andre gymnastikforeninger.

Bæredygtighed generelt

For foreningen er bæredygtighed lig med økonomisk rentabilitet: De køber genbrug, reparerer og forsøger at holde varmen på et minimum for at spare penge. Det er også godt for klimaet, men de økonomiske hensyn vægter højest.

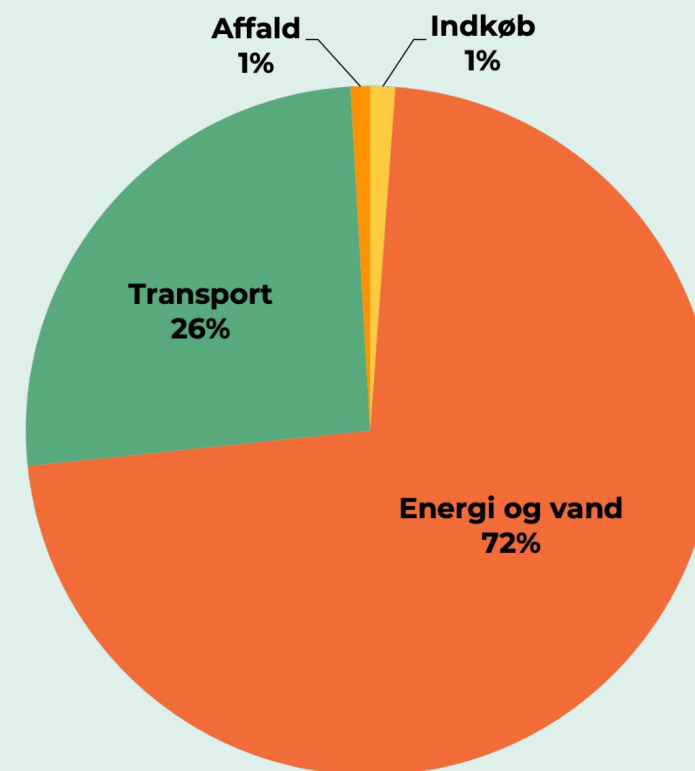
Deres medlemmer efterspørger ikke grønne tiltag. Derfor er det ikke noget, som foreningen går op i - endnu. De økonomiske incitament er skal være tydelige for bestyrelsen, hvis bæredygtighed skal prioriteres.

Årligt CO₂e-aftryk pr. medlem:

17,9 kg CO₂e

Foreningen har 1.700 medlemmer, hvilket svarer til, at hele klubben udleder ca. 30,3 tons CO₂e årligt.

Fordeling af CO₂e-aftryk:

**Årligt CO₂e-aftryk
pr. medlem for energi-
og vandforbrug:**

12,9 kg CO₂e

**Årligt CO₂e-aftryk
pr. medlem for affald:**

0,2 kg CO₂e

2.2 Køge Bugt Gymnastikforening

Forbrug og affald

Energi- og vandforbrug

Gymnastikforeningen går meget op i at holde deres forbrug af el, vand og varme nede, da de selv betaler. Deres nuværende forbrugstal på el, varme og vand fra 2019 er omregnet til 12,9 kg CO₂e pr. medlem.

Affald

Der bliver ikke sorteret affald på fællesarealerne i træningshallen. Affaldsspandene til restaffald bliver tømt af frivillige og afhentet via den kommunale ordning for erhvervsaffald. Deres oplevelse er, at medlemmerne ikke vil sortere.

I Ravnsborghallen afhenter renovationsselskabet, Marius Pedersen, deres pap, papir og glas. Gymnastikforeningen har en aftale med Ravnsborghallen om, at de kan bruge deres ordning, hvis de står med større mængder affald.

Foreningen kommer ikke til at introducere affaldssortering for deres medlemmer og besøgende, før det bliver dem pålagt i forbindelse med udrulning af de 10 fraktioner ved udgangen af 2022.

Foreningen registrerer på nuværende tidspunkt ikke deres affaldsmængder. Derfor estimeres det, at foreningen generere omkring 0,9 tons affalds om året. Det giver et CO₂e-aftryk på 0,2 kg pr. medlem.

**Årligt CO2e-aftryk
pr. medlem for indkøb:**

0,2 kg CO2e

**Årligt CO2e-aftryk
pr. medlem for transport:**

4,6 kg CO2e

2.2 Køge Bugt Gymnastikforening

Indkøb og transport

Indkøb

De køber redskaber et par gange om året, når det ikke er muligt at reparere. Fx køber de skum-elementer til deres springgrav for 25.000 kr. hvert år. Udover redskaber, som fx måtter og kettlebells, køber de dragter til deres konkurrencegymnaster.

For at holde udgifterne nede syr, limer og reparerer de altid, hvis det er muligt. Der er en fast person, som hver dag tjekker måtter og redskaber for eventuelle skader, der skal fikses. Alle deres møbler er genbrug.

CO2e-aftrykket for indkøb tager som sagt kun højde for indkøbte beklædningsdele, såsom t-shirts og gymnastikdragter. Foreningen har indkøbt 525 beklædningsdele, hvilket er lig med et CO2e-aftryk på 0,2 kg CO2e pr. medlem.

Transport

Transport til og fra stævner arrangeres af gymnasterne selv eller deres forældre. De har tidligere forsøgt at hjælpe forældrene ved at få fyldt bilerne op, men det var for bøvlet i praksis. Foreningen giver kørselstilskud til instruktørerne pr. bil. Årligt har foreningen kørt ca. 63.268 km til og fra stævner, hvilket svarer til 4,6 kg CO2e pr. medlem.

2.3

Gladsaxe Svøm

Organisering

Gladsaxe Svøm er en svømmeforening med cirka 2.000 medlemmer, der benytter de kommunalt ejede haller Gladsaxe Svømmehal og Blågård Svømmehal. Modsat Købe Bugt Gymnastikforening ejer de dermed ikke deres egne faciliteter.

Det er dermed kommunen, der står for at renovere og energieffektivisere de bygninger og svømmeanlæg, som Gladsaxe Svøm benytter.

Bæredygtighed generelt

Svømmehallen er velisoleret, der benyttes LED-pærer og kommunen har investeret i de mest energieffektive løsninger på markedet. Ledelsen fortæller, at komfort er vigtigere for deres medlemmer end bæredygtighed. Grønne tiltag skal derfor ikke være bøvlede, hvorfor fx affaldssortering kan være udfordrende at indføre.

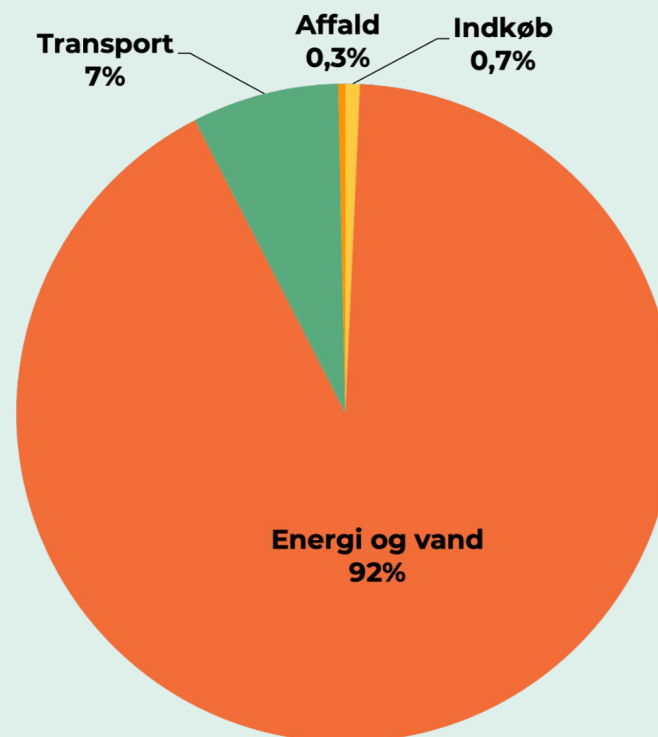
Ledelsen i Gladsaxe Svøm vurderer, at det største potentiale for CO₂e-reduktion er transport. Det skyldes, at de lavthængende frugter inden for energieffektivisering er høstet - samt at der skønsmæssigt køres 1 mio. km om året til og fra træning.

Årligt CO₂e-aftryk pr. medlem:

39,9 kg CO₂e

Svømmeklubben har 2.000 medlemmer, hvilket svarer til, at klubben udleder ca. 79,9 tons CO₂e årligt.

Fordeling af CO₂e-aftryk:

**Årligt CO2e-aftryk
pr. medlem for energi-
og vandforbrug:**

36,6 kg CO2e

**Årligt CO2e-aftryk
pr. medlem for affald:**

0,1 kg CO2e

2.3 Gladsaxe Svøm

Forbrug og affald

Energi- og vandforbrug

Vurderingen er som sagt, at svømmehallen er så energieffektiv som muligt. Medlemmerne går i bad efter træning, og de afprøver løbende nye brusehoveder for at spare på vandet. Deres nuværende forbrugstal på el, varme og vand fra 2019 er omregnet til 36,6 kg CO2e pr. medlem.

Affald

Gladsaxe Svøm bruger den kommunale affaldsordning. Der er containere til pap, plast, metal, restaffald og farligt affald. Det til trods er der ikke sortering for brugerne af anlægget, hvorfor alt affald sendes til forbrænding.

Det er kun i forbindelse med større indkøb og affaldsmængder, at der sorteres pap, plast, metal og farligt affald - fx når der købes et større parti klubtrøjer, eller når lysstofrør udskiftes. Der er således et uafprøvet potentiale for mere sortering.

På nuværende tidspunkt registrerer foreningen ikke hvor store affaldsmængder, der går til restaffald. Derfor er det estimeret, at foreningen genererer omkring 0,9 tons affalds om året. Det giver et CO2e-aftryk pr. medlem på 0,1 kg CO2e.

Kantinen i svømmehallen drives af en selvstændig forpagter, og dennes forbrug, indkøb og affaldsmængder indgår derfor ikke i undersøgelsens beregninger. Kantinen har sin egen affaldsordning kun med restaffald.

**Årligt CO2e-aftryk
pr. medlem for indkøb:**

0,3 kg CO2e

**Årligt CO2e-aftryk
pr. medlem for transport:**

2,9 kg CO2e

2.3 Gladsaxe Svøm

Indkøb og transport

Indkøb

Det vigtigste ved indkøb af tøj er kvalitet og komfort. Foreningen er dog ikke afvisende overfor at skulle betale fx 10 % ekstra for bæredygtighed. Udfordringen er imidlertid, at bæredygtige produkter ikke udbydes hos deres forhandler.

Ved større arrangementer bestiller Gladsaxe Svøm mad udefra, og overskydende mad gives væk - fx til Mændenes Hjem. Kosten er typisk bygget op omkring kød, og det vurderes som urealistisk at indføre blot en enkelt vegetardag ved stævner.

CO2e-aftrykket for indkøb inkluderer kun beklædningsdele, hvilket i dette tilfælde er t-shirts, shorts og sweatshirts. Foreningen har indkøbt omkring 840 beklædningsdele, hvilket svarer til 0,3 kg CO2e pr. medlem.

Transport

Ved stævner på Sjælland er det forældrene der kører, mens der typisk benyttes tog over Storebælt. Ved stævner udenlands benyttes fly, medmindre tog er billigere. Elitesvømmerne må dog helst ikke miste træningsdage på transport.

CO2e-aftrykket for transport i foreningsregi er 2,9 kg CO2e pr. medlem, hvilket er beregnet ud fra foreningens årlige kørsel på ca. 46.665 km til og fra stævner. Ledelsen i Gladsaxe Svøm vurderer, at det er i forbindelse med samkørsel, at de største potentialer for CO2e-reduktion ligger - også for medlemmernes kørsel til og fra almindelig træning.

2.4

Roskilde Sejlklub

Organisering

Roskilde Sejlklub er lig Køge Bugt Gymnastik en selvejende institution, og betaler dermed selv for forbrug og vedligehold med kommunalt driftstilskud.

Sejlklubben har cirka 540 medlemmer og råder over godt 100 havnepladser.

Bæredygtighed generelt

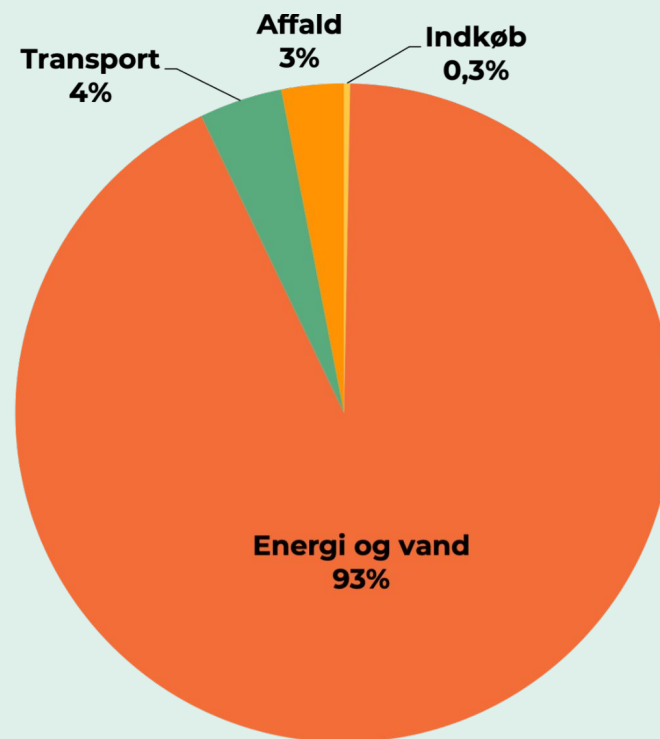
Temaet dukker jævnligt op på bestyrelsesmøderne i klubben - i hvert fald indirekte. De arbejder fx for en større renovering af udearealer, hvor solceller på taget ønskes indtænkt, ligesom de er i gang med at udfase de mindst energieffektive hvidevarer.

Årligt CO₂e-aftryk pr. medlem:

16,8 kg CO₂e

Sejlklubben har 540 medlemmer, hvilket svarer til, at klubben udleder ca. 9,1 tons CO₂e årligt.

Fordeling af CO₂e-aftryk:

**Årligt CO2e-aftryk
pr. medlem for energi-
og vandforbrug:**

15,5 kg CO2e

**Årligt CO2e-aftryk
pr. medlem for affald:**

0,5 kg CO2e

2.4 Roskilde Sejlklub

Forbrug og affald

Energi- og vandforbrug

For at sænke deres forbrug af el, vand og varme har sejlklubben overvejet at indfase vandsparende i badet og på toiletterne. De vurderer, at der er stort potentiale for energirenoveringer, men savner offentlige støtteordninger.

Deres nuværende forbrugstal på el, varme og vand fra 2019 er omregnet til 15,5 kg CO2e pr. medlem.

Affald

De har aflåste containere til pap, glas og restaffald og en beholder til pant inde i klubhuset. Derudover er der en lille beholder til metal i værkstedet. De ved, at der kommer nationale krav til sortering, og at de ikke lever op til disse endnu.

I køkkenet er der én stor beholder, hvor alt affald smides i. Generelt er der ikke beholdere til sortering i klubhuset, og containerne udenfor, der er aflåste efter problemer med, at de blev brugt af naboer, er kun i begrænset grad henvendt til den almene bruger af huset.

Ude på bådene kommes affaldet i én samlet pose. Om det efter-sorteres på land, eller om det smides til restaffald, er uklart. De er derfor interesserede i at høre, om der findes smarte sorteringsløsninger til bådene.

Det er estimeret, at klubben genererer omkring 0,9 tons affald om året. Det giver et CO2e-aftryk pr. medlem på 0,5 kg CO2e.

**Årligt CO2e-aftryk
pr. medlem for indkøb:**

0,1 kg CO2e

**Årligt CO2e-aftryk
pr. medlem for transport:**

0,7 kg CO2e

2.4 Roskilde Sejlklub

Indkøb og transport

Indkøb

Sejlklubben ejer følgebåde og sejlbåde med tilhørende reb, sejl og motorer. Der er en bådsmænd, der står for alt indkøb, mens frivillige står for at vedligeholde bådene. De har indgået en aftale med Dansk Sejlunion om køb af tøj.

De har ingen kantine, men et køkken, som kan bruges frit af medlemmerne. Der er fællesspisning både for juniorer og seniorer, men medlemmerne står selv for indkøb af mad. Foreningen gør derfor ingen indkøb af mad og råvarer.

CO2e-aftrykket indenfor indkøb tager kun højde for de indkøbte beklædningsdele, som i dette tilfælde kun er sejlerjakker. Klubben har indkøbt 20 jakker, hvilket svarer til 0,1 kg CO2e pr. medlem.

Transport

Sejlsporten beskrives som en meget individuel sportsgren, hvor hver familie kører samlet afsted til stævner. Villigheden for samkørsel vurderes derfor lavere i sejlads sammenlignet med de andre sportsgrene. Desuden er antallet af årlige stævner begrænset.

Antal kørte kilometer i foreningsregi er lavere end for både gymnastik, svømning og - som vi snart vil se - fodbold. Det estimeres, at der årligt bliver kørt 3000 km, hvilket svarer til 0,7 kg CO2e pr. medlem. Til gengæld har sejlerne længere fra deres hjem til klubben, hvilket giver større klimaaftryk fra privat kørsel. Disse tal er ikke med i undersøgelsens data, men det er stadig vigtigt at have fokus på i det videre arbejde.

2.5

Nørre Aaby Idrætsklub (fodbold)

Organisering

Nørre Aaby Idrætsklub (fodbold) er en selvejende fodboldklub. De får kommunalt driftstilskud og afholder selv udgifter til forbrug og vedligehold. Sammen med den tilstødende tennisklub ejer de arealer og bygninger i organisationen Nørre Aaby Idrætscenter.

Fodboldklubben har cirka 350 medlemmer på tværs af alder.

Bæredygtighed generelt

Bæredygtighed er ikke et tema på klubbens bestyrelsesmøder. Det er almindeligt bestyrelsesarbejde der fylder, herunder indtægtsskabende aktiviteter samt rekruttering af trænere og frivillige.

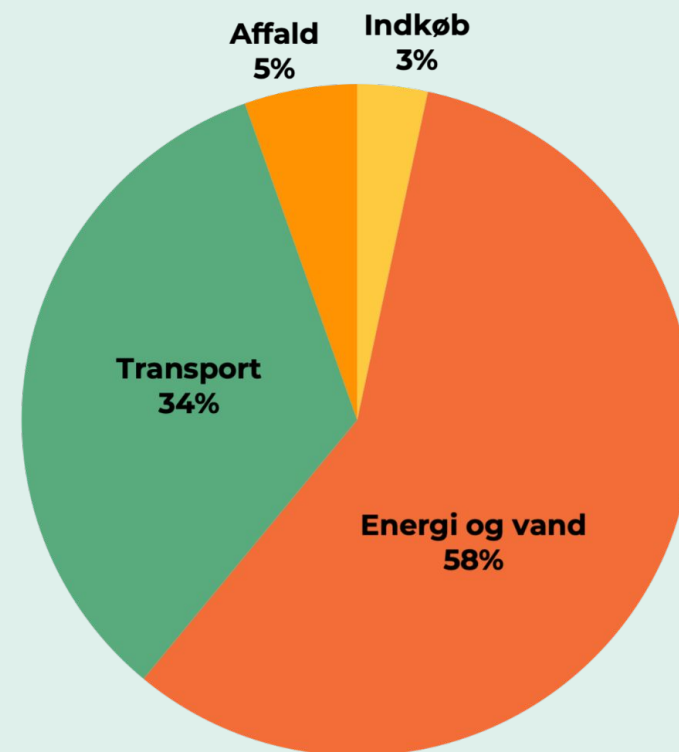
Bestyrelsen oplever ikke, at medlemmerne efterspørger grønne tiltag. Én gang har bæredygtighed dog været et samtaleemne. Det var, da de skulle have etableret en kunststofbane. Her blev kommunes krav diskuteret, samt hvad der sker ved nedsivning af regnvand og erosion af gummigranulat.

Årligt CO₂e-aftryk pr. medlem:

47,9 kg CO₂e

Idrætsklubben har 350 medlemmer, hvilket svarer til, at klubben udleder ca. 16,7 tons CO₂e årligt.

Fordeling af CO₂e-aftryk:

**Årligt CO₂e-aftryk
pr. medlem for energi-
og vandforbrug:**

27,6 kg CO₂e

**Årligt CO₂e-aftryk
pr. medlem for affald:**

2,6 kg CO₂e

2.5 Nørre Aaby Idrætsklub (fodbold)

Forbrug og affald

Energi- og vandforbrug

Nørre Aaby Idrætsklub (fodbold) har de sensorer i håndvaskene og vandsparere i bruserne. Det beskrives som det naturlige valg, når de alligevel skal udskiftes. Den primære motivation er dog ikke at spare penge, da tilbagebetalingstiden er for lang. Reduktion af el, vand- og varme fylder generelt mindre her end i de andre idrætsforeninger.

Deres nuværende forbrugstal på el, vand og varme fra 2019 er omregnet til 27,6 kg CO₂e pr. medlem.

Affald

I Nørre Aaby Idrætsklub (fodbold) er der ikke affaldssortering og containere udover dén til restaffald. Det gælder ude ved banerne og inde i kantinen. Containeren på 310 liter tømmes én gang om ugen, hvilket svarer til, at klubben genererer ca. 77,8 kg restaffald om ugen. Årligt giver det ca. 2,9 tons, hvilket svarer til 2,6 kg CO₂e pr. medlem.

Klubben vil i princippet godt kunne sortere og køre på genbrugspladsen, men i praksis vil det være udfordrende. Det skyldes, at man skal være varsom med at pålægge de frivillige opgaver, der ligger uden for kerneopgaven.

Årligt CO₂e-aftryk
pr. medlem for indkøb:

1,6 kg CO₂e

Årligt CO₂e-aftryk
pr. medlem for transport:

16,1 kg CO₂e

2.5 Nørre Aaby Idrætsklub (fodbold)

Indkøb og transport

Indkøb

Fodboldklubben køber jævnligt mål, shorts, trøjer og bolde. Ligesom de øvrige foreninger har de en fast kontrakt med en leverandør, som ikke udbyder bæredygtige produkter. CO₂e-aftrykket er beregnet ud fra beklædningsdele, som i dette tilfælde er t-shirts, bukser og fodboldstrømper. Klubben har indkøbt ca. 830 beklædningsdele, hvilket svarer til 1,6 kg CO₂e pr. medlem.

Derudover indkøber klubben engangsservice til mad og kaffe, omend de har rigelige mængder flergangsservice. Det skyldes, at det er nemmest for deres medlemmer og frivillige. Der udbydes ikke vegetarisk kost, igen fordi det indtil videre ikke efterspørges.

Transport

Det er Dansk Boldspil Union Fyn, der planlægger, hvor de skal spille kampe. Det er vigtigt at nævne, at data om klubbens transport til højre gælder turneringskampe, ikke træningskampe. Det faktiske antal, kørte kilometer, er derfor højere.

Bestyrelsen har en interesse i, at så mange forældre støtter op om kampene som muligt. Det skyldes, at forældreopbakning styrker holdånden og fællesskabet. Det er dog en udfordring ud fra et grønt perspektiv. En løsning kan være, at forældrene, i stedet for at køre i hver sin bil, slår sig sammen.

CO₂e-aftrykket for transport i foreningsregi er 16,1 kg CO₂e pr. medlem, hvilket er beregnet ud fra foreningens årlige kørsel på ca. 45.580 km til og fra stævner.

2.6

Opsummering I

Bæredygtighed generelt

Bæredygtighed er ikke et strategisk eller praktisk indsatsområde i foreningerne. Temaet er sjældent på dagsordenen og bliver primært behandlet indirekte, fx når hensyn til økonomiske besparelser omfatter reparationer eller renoveringer. Bæredygtighed sættes lig dét, der er rentabelt - især hos foreninger med egne faciliteter.

Bestyrelser og ledelser varetager først og fremmest foreningernes kerneopgaver, herunder at finde trænere, at vedligeholde faciliteterne og at sikre en sund økonomi og komfort for medlemmerne. Hvis bæredygtighed skal på dagsordenen, kræver det, at de økonomiske incitamentter fremhæves.

Indtil videre oplever foreningerne ingen efterspørgsel på grønne tiltag fra deres medlemmer eller besøgende. Der er fx ingen der efterspørger vegetarisk kost eller mindskelse af engangsemballage til events. Der er dog en fornemmelse af, at der er ændringer på vej.

På trods af den manglende efterspørgsel fra medlemmerne vil foreningerne gerne bidrage til den

grønne omstilling i det omfang, det er muligt. Det er dog uklart, hvordan de skal komme i gang. De efterspørger derfor hjælp og støtte fra DIF, kommunerne og de enkelte idrætsforbund.

Energi- og vandforbrug

Foreningerne forsøger alle i varierende grad at holde forbrug af el, vand og varme nede. Et eksempel er, at alle foreninger har, eller overvejer at få implementeret, vandbesparende sensorer i håndvaske og bade.

Affald

I ingen af foreningerne er der affaldssortering for medlemmer og brugere. Alt ryger i rest og afhentes gennem kommunale affaldsordninger. Flere får dog afsat affald såsom pap, metal og glas, men i praksis sker det kun ved større indkøb m.m.

Den manglende affaldssortering skyldes dels, at det vil give ekstra arbejde til de frivillige, dels at mængderne af affald i det daglige er relativt begrænsede. Eftersom flere allerede får afhentet genanvendelsesfraktioner, er der et uafprøvet potentiale for brugerrettet sortering i foreningslokalerne.

2.6

Opsummering II

Indkøb

Kvalitet og komfort er vigtigt, når der bliver indkøbt tøj. For at holde udgifter nede reparerer flere, hvor det er muligt. Fælles er, at foreningerne har aftaler med forskellige forhandlere, som ikke udbyder bæredygtige produkter, hvilket er en barriere for grønne indkøb.

Transport

Det er medlemmer og forældre selv, der arrangerer transport til og fra træning og stævner. Dog er der stor forskel på holdsport og individuelle idrætsgrene.

Samkørsel er forsøgt i de fleste foreninger, men det lykkes sjældent i praksis, da det er for bøvlet. Det vurderes ikke desto mindre, at der er et stort potentiale for samkørsel, hvis det organiseres korrekt.

Klimaaftrykket på de fire foreninger

De forskellige foreninger har forskellige størrelser og forbrugsmønstre. Til højre er de fire foreninger stillet op overfor hinanden og visualiseret ift. CO₂e-aftryk pr. medlem.

Køge Bugt Gymnastikforening

17,9 kg CO₂e
pr. medlem

Foreningen har 1.700 medlemmer, hvilket svarer til, at hele **klubben udleder ca. 30,3 tons CO₂e årligt.**

Roskilde Sejlkлуб

16,8 kg CO₂e
pr. medlem

Klubben har 540 medlemmer, hvilket svarer til, at **klubben udleder ca. 9,1 tons CO₂e årligt.**

Gladsaxe Svøm

39,9 kg CO₂e
pr. medlem

Klubben har 2.000 medlemmer, hvilket svarer til, at **klubben udleder ca. 79,9 tons CO₂e årligt.**

Nørre Aaby Idrætsklub (fodbold)

47,9 kg CO₂e
pr. medlem

Klubben har 350 medlemmer, hvilket svarer til, at **klubben udleder ca. 16,7 tons CO₂e årligt.**

03

Generelle CO₂e-beregninger for klimavenlige valg

Vi har gennemgået CO₂e-aftrykket i hver af foreningerne. I dette kapitel præsenterer vi beregninger, der kan bruges mere generelt.

3.1

Generelle CO2e-beregninger

Vi vil nu præsentere generelle CO2e-beregninger inden for indkøb, kost, transport og affald. I hver kategori sammenlignes forskellige scenarier eller produkter med hinanden, og kan bruges som pejlemærker til at træffe det mest klimavenlige valg. For uddybning af beregningerne henvises til bilagsmaterialet.

T-shirts

Her sammenlignes tre typer t-shirts, som er lavet af forskellige materialer.

Kost

Her sammenlignes forskellige måltider, fx med og uden kød.

Transport

Her sammenlignes forskellige transportmidler over den samme distance.

Affald

Her sammenlignes det, om affald sendes til forbrænding eller genanvendelse.

3.2

Indkøb af t-shirts

Foreningerne kan træffe et valg i deres indkøbspolitik om fx at vælge beklædning med et lavere CO2e-aftryk. I nedenstående tabel ses tre forskellige t-shirts. Det antages, at hver t-shirt vejer 0,156 kg, som er vægten på gennemsnitlig t-shirt i størrelse large. Beregningerne vedrører følgende livsfaser: materialeudvinding og bortskaffelse. Bortskaffelsen er opdelt i to scenarier:

scenarie 1: t-shirt går til genanvendelse og scenarie 2: t-shirt går til forbrænding. Beregningerne viser, at en t-shirt i genanvendt polyester gør det muligt at spare ca. 50 % CO2e pr t-shirt sammenlignet med en t-shirt i jomfrueligt polyester. Det anbefales derfor at indkøbe beklædning i genanvendte materialer samt at holde hvert t-shirt i cirkulation så lang tid som muligt ved fx at reparere.

T-shirts type	Vægt	CO2e-udledning pr. t-shirt Kun materiale-udvinding	Scenarie 1: CO2e-udledning pr. t-shirt Inkl. bortskaffelse til genanvendelse	Scenarie 2: CO2e-udledning pr. t-shirt Inkl. bortskaffelse til forbrænding
T-shirt (75% polyester/ 25% bomuld)*	0,156 kg	0,67 kg CO2e	0,70 kg CO2e	0,76 kg CO2e
T-shirt (polyester)	0,156 kg	0,53 kg CO2e	0,56 kg CO2e	0,89 kg CO2e
T-shirt (genanvendt polyester)	0,156 kg	0,25 kg CO2e	0,29 kg CO2e	0,61 kg CO2e

*Denne t-shirt af sammensatte tekstiler bruger Gladsaxe Svøm på nuværende tidspunkt.

3.3

Valg af transportmidler

Udledning fra transport er en stor del af den daglige drift i foreningerne. Udledningen fra persontransport afhænger af type transportmiddel, afstand og hvordan transportmidlets kapacitet udnyttes.

I skemaet nedenfor har vi beregnet forskellige CO₂e-aftryk afhængigt af, hvilket transportmiddel der benyttes. Tallene er opgjort pr. passager og dækker over en rejse fra København til Aarhus på 305 km.

Transportmidler	CO ₂ e-aftryk pr. passager pr. 305 km
Benzinbil	37,6 kg CO ₂ e
Hybridbil	25,6 kg CO ₂ e
Offentlig bus (ca. 17 passager)*	21,0 kg CO ₂ e
Tog, diesel	18,3 kg CO ₂ e
Privat bus (ca. 6 passager)*	16,8 kg CO ₂ e
Elbil	13,1 kg CO ₂ e
Delebil med 4 passagerer, benzin	9,4 kg CO ₂ e

*Brændstoffypen er ikke specificeret i den pågældende datakilde.

3.4

Klimavenlige kostvaner

Når der købes forplejning til foreningernes kantine eller til stævner, kan der med fordel vælges plantebaserede fødevarer frem for animalske. I skemaet sammenligner vi CO₂e-aftrykket på forskellige måltider. Beregningerne er lavet ud fra et gennemsnits måltid på ca. 660 kcal.

Beregningerne inkluderer CO₂e-udledningen fra de tidlige produktionsstadier af fødevarerne til og med distribution til fødevarerbutikker. Beregningerne er eksklusiv evt. industriel tilberedning af fødevarerne eller tilberedning hjemme i køkkenet.

Måltid med 100 g oksekød	Måltid med 100 g grisekød	Måltid med 100 g kylling	Måltid med fisk	Vegetarisk måltid	Vegansk måltid
4,55 kg CO ₂ e	1,38 kg CO ₂ e	1,30 kg CO ₂ e	1,30 kg CO ₂ e	1,27 kg CO ₂ e	0,96 kg CO ₂ e

3.5

Affald

Der ligger et stort CO₂e-potentiale i at sortere affaldet korrekt i foreningerne. I tabellen sammenlignes to scenarier, hvor den samme affaldsmængde enten bliver sendt til forbrænding eller genanvendelse. Det antages, at hvert medlem genererer 0,328 kg affald om ugen.

Denne antagelse bygger på den ugentlige affaldsmængde i Nørre Aaby Idrætsklub (fodbold). Når korrekt affaldssortering giver en negativ CO₂e-udledning skyldes det, at der er en stor gevinst ved at undgå ny materialeudvinding ved at genanvende allerede udvundne ressourcer.

CO ₂ -aftrykket ved affaldssortering	
Antal medlemmer	200 medlemmer
Ugentlig mængde affald pr. medlem	0,328 kg pr. medlem
Årlig affaldsmængde i en forening med 200 medlemmer	3,4 tons
Scenarie 1: Alt ender i restaffald og sendes til forbrænding	1.050 kg CO ₂ e pr. 200 medlemmer
Scenarie 2: Alt sorteres korrekt til restaffald, pap, madaffald, plast, metal, papir - og herefter sendes til genanvendelse.	-1.736 kg CO ₂ e pr. 200 medlemmer

04 Tværgående anbefalinger

I tredje kapitel kommer vi med anbefalinger til fremtidige indsatsområder i lyset af undersøgelsens resultater.

4.1

Tværgående anbefalinger I

Sammen med anbefalingerne fra arbejdsgruppen er rapporten første skridt på vejen mod at hjælpe foreningsidrætten med at reducere klimabelastningen mest muligt ved at pege på de lavthængende frugter og skitsere fremtidige indsatser hos DIF. Vi anbefaler initiativer inden for følgende spor.

#1 Energi og vand

Energi- og vandforbrug udgør foreningernes største andel af det samlede klimaaftryk. Det understreger, at der er et stort potentiale for energioptimering gennem renovering og implementering af vandbesparende tiltag. Foreningerne giver dog udtryk for, at de allerede er i gang, eller vil i gang med, at rovere og få løsninger såsom vandsparer og LED.

#2 Transport

Aftrykket fra transport varierer en del mellem foreningerne, men udgør ikke desto mindre et stort klimapotentiale. Samtidigt siger foreningerne, at transport er et realistisk sted at ændre praksis. Målet skal være at få flere mennesker i færre biler, når der køres til og fra stævner og turneringer. DIF kan fx indgå et partnerskab med en platform til samkørsel.

#3 Affald

Affaldssortering har meget lav prioritet i foreningerne. Det er praksis at smide alt til restaffald, fordi det er let og komfortabelt for brugerne. I slutningen af 2022 bliver det dog et krav at sortere i 10 affaldsfraktioner. Det gælder også for idrætten. DIF kan fx lave en sorteringsvejledning specifikt rettet mod foreninger.

#4 Indkøb

Den første barriere for bæredygtige indkøb er ikke manglende villighed, men manglende udbud fra leverandørerne. DIF kan med fordel indgå i dialog med de store forhandlere af sportstøj på markedet om at tilbyde tøj af fx genanvendt polyester i deres varesortiment.

4.1

Tværgående anbefalinger II

#5 Incitament

Bæredygtighed skal være økonomisk fornuftigt for foreningerne, hvis det skal op på dagsordenen. Det handler om at synliggøre eksisterende incitament, samt, via politisk interessevaretagelse, at fremme bedre muligheder for fx kommunale støtteordninger til bæredygtighedstiltag. Det grønne valg skal gøres til det nemme valg.

#6 Involvering

Grøn omstilling kræver bred involvering for at sikre ejerskab og engagement lokalt. DIF bør derfor fortsætte med at involvere forbund og foreninger, så deres ønsker og behov bliver mødt. Hvis medlemmer og frivillige i foreningerne skal påvirkes i en bæredygtig retning, skal arbejdet først og fremmest forankres i bestyrelseslokalerne.

#7 Effektmåling

I det videre arbejde er det vigtigt løbende at evaluere og måle effekten af de grønne initiativer, som DIF søsætter. Det kan være CO₂e-beregninger og kvantitative tilfredshedsundersøgelser, der sendes ud til alle forbund og foreninger. Det skal gerne suppleres af et konkret klimamål, som initiativerne skal evalueres op mod.

4.1

Tværgående anbefalinger III

#8 Hjemmeside

Foreningerne skal hjælpes til, hvordan de helt lavpraktisk skal gribe den grønne dagsorden an. DIF kan fx lave en hjemmeside med gode råd inden for affald, forbrug, indkøb og transport.

#9 Inspirationsfilm

Det fungerer særlig godt at lave film med andre foreninger, der gør en særlig indsats på det grønne område. Det handler om at lave materialer, som foreningerne kan spejle sig i.

#10 Ambassadører

For at sikre organisatorisk forankring kan DIF lave et bæredygtighedsnetværk for ildsjæle i de enkelte forbund, der kan deltage i kurser og netværksmøder mhp. udbredelse og implementering.

NABOSKAB

September 2021

Udarbejdet af Naboskab ApS

CVR: 40 81 42 80

Frederiksholms Kanal 30 A8,

1220 København K

www.naboskab.dk